

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

CADA NÚMERO 5 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA
NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20, BOTIGA
BARCELONA

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:
Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA, pessetas 1'50.—EXTRANGER, 2'50.

DECORACIÓ D' ESTIU. ¿La veyeu?
Las Cortes tancadas, buyda la gabia parlamentaria y 'ls grans lloros, ab quatre mesos de llibertat assegurada, escampantse en vols enjogassats per tots els àmbits de la península.

¿Van a descansar?... ¡Oh, no! No volgueu fer als nostres polítichs tan cruèl ofensa. ¿Descansar ells, quan tant y tant hi ha que fer en aquest pobre país?...

Tots, qui més, qui menos, van a treballar pel venir y per la ditxa d' Espanya.

Els uns se reclourán en un recó ben pintoresch de la serra, ricament dotat d' ayguas... y de vins, y allí, vinga rumiar lleys y reglaments, vinga fer números y calcular pressupostos.

Els altres recorreran las provincias—las provincias de millors condicions estivals—y montant una tribuna al casino, al ateneo, al mitj de la plassa pública, cautivarán a la multitud ab l' encís de la seva paraula y li exposarán bellíssims programas plens d' ideas salvadoras, de pensaments genials, de maravellosas perspectives.

Y mentres, ben frescos y ben contents, exposarán, els uns, programas y construirán, els altres, pressupostos, el poble treballará, suará y pagará... Qu' es, en resumits comptes, la missió eterna del poble espanyol.

Al estiu lo mateix que al hivern, al hivern lo mateix que al estiu.

PIP-PAF

Aquell crim d'Hostafrancs perpetrat covardament en la fosca de la nit, serà portat d'aquí molts pocs dies davant del jurat de Barcelona.

Declararan molts testimonis, dient els uns la veritat acusadora i mentint uns altres pera salvar als acusats. Hi haurà campanyes periodístiques i moments sensacionals. Defensors i acusadors faran passar per sobre les testes dels processats els discursos amics o enemics. Seran dies d'emoció pera la ciutat. La sang del crim semblará rajar novament...

Però en aquesta vista hi faltará un home. Hi faltará en Lerroxx. En Lerroxx no vindrá fins que la causa d'Hostafrancs estigui llesta.

Per què no ve aquest home? Per què no compareix a declarar?

És per por?

En un cas així, sols pot tenir por qui se senti culpable.

Article "inoportunista,"

N vibrant article d'en Marins Aguilar protesta, desd'El Poble Català, contra el silenci imposat com a norma de conducta pera el sosteniment de la Solidaritat Catalana. Deixeu-m'hi també dir uns mots.

Jo crec que precisament la fallida de la Solidaritat (entent per fallida el desencant soferit p'els qui d'ella esperaven lo que jamai podia donar) depèn de les dissimulacions, dels repetits silencis qui han atenuat el color de cada component. Com a obra afirmativa, com a gran sí de vida en mig del general callar de mort, la Solidaritat resultava feble. Ademés, reparau qu'el silenci, el dissimul, es per naturalesa conservatiu; i per això, si haguéssim de preguntar *cui prodest*, a qui afavoreix?, hauríem de respondre: a les dretes. Les dretes tenen un interès naturalíssim en aqueix silenci d'eterna espera, qui'ls procura, per *interim*, una col·laboració soterrania amb el govern...

Això del *¡Callau!* d'ara, ¿no corre perill d'esser un nou anatema contra les famoses estridències?

La vitalitat i l'èxit d'una doctrina, tendència, corrent, aspiració,—com volgueu dir-li—no depèn de l'atenuació dels seus tons en sacrifici al mutual respecte entre els correligionaris. Ben a l'inversa. Ja vaig parlar un dia contra la *palidesa* política. D'un compost de matisos fluixos no resultarà mai un colorit intens. Observi's que l'acció d'un agrupament polític, anant dirigida contra un enemic exterior, implica una afirmació completa de sí mateix, pera millor posar-se en contraposició a l'adversari. Un assemblatge de partits polítichs, sense ideas polítichs, seria un absurd!

Lo qu'ha passat a Barcelona am motiu de l'elecció vis-presidencial es una conseqüència de la derrota de les dretes. Es una natural revenja qui les acosta més encara a les dretes governamentals, en odi a nosaltres. La dreta solidaria estava acostumada a dirigir, a menar, a conduir, en virtut de no sé quina renúncia espiritual de molts esquerristes qui abdica renúncia tàcitament en la Lliga l'acció de l'instant. A nosaltres, homes d'esquerra, el silenci no ens pot afavorir mai, perquè tota la nostra obra es precisament feta de noves afirmacions pera estimular les noves implantacions. Veieu com el nostre silenci, en cambi, ha trastornat de tal manera les coses, que l'única implantació *soi-disant* autonomista, la llei d'Administració local, vindrá per un impuls de les dretes.

Ja es vell allò de *qui calla, otorga*. Jo no ho retrec ara més que com a pera atribuir a la nostra abstençió, al nostre silenci, la part alíquota de responsabilitat que li pertoqui en l'obra dels regionalistes.

Imaginèu, per un moment, qu'en Pi i Margall resuscita. ¿Què pensaría ell d'aqueixa curiosa concomitancia per la qual el retorn de la corrent federativa

a Espanya ve per una iniciativa de les dretes i a costa del sufragi universal, mentres el primer federalisme espanyol va esser, conforme a son origen revolucionari, un aspecte de l'obra general de llibertat i república?

La nostra cooperació solidaria no pot obtenir-se a costa de la lluita forta i vigorosa per la qual se retremen les ànimes. La Solidaritat es un gran exemple davant el món precisament perqu'ajunta pera un fi nacional i lliberador fraccions mortalment enemigues en política i separades per divergencies absolutes en religió. No d'altra manera, sota en Guillem d'Orange, protestants i catòlics s'uniren contra la tirania espanyola. Quan va segellar-se el nostre pacte solidari, on la méua fantasia incorregible de poeta va rememorar no sé quin record dels tres homes representatius i fundadors de l'Helvecia a Ruti, ja va dir-se que pera res implicava un atebiment de l'obra política de cada qual.

¿Es qu'el lerrouxisme, continuant la llegenda (un temps justa...) del catalanisme clerical i regressiu, no ha trobat una força immensa presentant la Solidaritat com a tacada també de regressisme, p'el combinatge nostre am carlins, eclesiàstics i demés homes d'antic règim? ¿Es que seria prudent, polític, racional, donar-li noves armes per la continuació d'aqueixa mudesa conservativa qui ens convertiria en agents governamentals indirectes? El vell partit republicà de Catalunya té una gloriosa i enérgica tradició, i cal conservar-la o morir.

El cristianisme, tant com va anar fent-se poderós i extens, va estendre les branques incompables de les seues heretgies. Quant més amplia sia una agrupació qualsevulla, més dissidències hi haurà entre els seus adeptes; i quant més intel·ligents i personals sien aquests adeptes, quant més forta sia la respectiva conciencia de cada un d'ells, més divergents seran les opinions. Però d'aquesta multiplicitat naxerá la vida total.

No temeu a la llum. No temeu a la lluita. De la suma de diferències o varietats polítichs se farà la nostra unitat nacional catalana.

Si la Solidaritat representés una mena d'hipertrofia de lo català a costa de lo polític, de lo civil, hauríem de dir-ne qu'es un moviment endreçat a l'absurda tasca d'obtenir per una *mort civil* la *vida nacional*. I me sembla recordar que la Solidaritat, ademés del fi autonòmic, qu'era fi llunyà i difícil, tenia un fi precisament civilista, concretament polític, qu'era fi immediat i directe. Doncs bé: mentres l'injusta hegemonia de les dretes ha procurat conduir la corrent autonòmica envers el molí propi, jo no veig qu'el civilisme de l'esquerra hagi lograt encara, com es el seu dever, erigir-se a sí mateix en únic i veritable partit radical, per una viva estridència de tots els tons sense por a ferir susceptibilitats de creient, que nosaltres no tenim, i que no se'ns pot exigir en cambi...

L'alternativa de les concessions implica mutualitat en el cedir. I ja no es el nostre torn... Sobre tot quan tenim a gala l'esser *inoportunistes*...

GABRIEL ALOMAR

CROQUIS

Il·lustracions

Encare que 'ls periòdichs que 's diuen *il·lustrats* raras vegades il·lustran, ocasions hi ha en que la seva missió il·lustradora queda plenament complerta. Davant meu ne tinc ara un, d' aquests periòdichs. Y entre 'ls numerosos retrats de toreros y estrelles de café-concert que omplan sas planas, hi trobo un grabat que m' impressiona y m' deixa un moment pensatiu.

¿Qué representa? Poca cosa, en apariència. Un pont, un senzill pont que ara s' acaba d' inaugurar en la carretera de Vilanova a Sitges.

Pero si 'l pont per sí sol no expressa res, ¿qu' n' diu de coses la llegenda que l' acompanya!

Aquest pont ha sigut construït, ab rapidés vertiginosa, pel Estat, pera que 'ls automòbils inscrits en el torneig de la *Copa Catalunya* poguessin corre més còmodament, passant per damunt de la via férrea que, fins ara, atravesava en aquell punt la carretera a nivell.

Contemplant el grabat que ab admirable exactitut reproduheix la vista del viaducte construït a tot cost y en brens setmanas, penso en aquells pobles miserables y abandonats que durant anys y anys sollicitan inútilment del Estat un pont que ha de ser la seva redempció, un pont que 'ls posi en comunicació ab el món y 'ls convenci de que forman part d' una nació civilisada.

Y al considerar que aquells pobles, que eternament el demanan perquè eternament el necessitan, se quedan sense pont, y que ara, al circuit del Baix Panadés, per art de magia, en quatre dies, se 'n ha fet un, solzament perquè durant una estona uns quants homes poguessin corre ben depressa, somrich un poch y tanco la *il·lustració* que sobre un fet tan curiós ha vingut a il·lustrarme.

Stop

Sobre patriotisme

Se parla molt sovint de la idea de patria. Val a dir que aquesta idea, ja afirmantia, ja negantia, la tenen solament las seleccions intelektuals. En la generalitat dels homes, en las multituds, la patria es un sentiment. No *idea de patria*, sino *sentiment de patria* s' ha de dir referintse a las masses populars.

En el poble la patria es un sentiment, y com a tal sotmés a la influencia de tots els heroichs entusiasmes, de todas las líricas exaltacions, y també de todas las exageracions nocivas y de tots els apassionaments injustos. Així veyém molt sovint el patriotisme sá, noble, abnegat y fecónd, convertirse en patriotisme malaltís y perillós.

La historia de todas las naciones mostra exemples d' aquesta desviació del sentiment patriòtic. En nom de la patria s' han comés las més grans injusticias. En nom de la patria seva, els poderosos han atacat y esclavissat la patria dels altres. En nom de la patria s' han realissat las guerras d' expansió, de conquista, com si las terras conquistadas no fossin també trossos de patria y com si els pobles dominats no tinguessin també l' amor a la patria propia en el seu cor.

El progrés de las societats, efectiu y visible a pesar dels seus negadors, ha humanissat en els nostres dias el sentiment de patria y l' ha fet compatible ab l' ideal de justicia y ab la solidaritat de tots els homes y de tots els pobles. Aquell crit de: «¡A favor de la meua patria, tant si té rahó com si no 'n té!», admirablement combatut per l' Herbert Spencer,

Dissapte vinent, 19 de Juny

NÚMERO EXTRAORDINARI DE

LA CAMPANA DE GRACIA

TEXT Y IL·LUSTRACIÓ DE PALPITANT ACTUALITAT

8 pàgines * * * 10 céntims

DISSAPTE, DIA 19 DE JUNY

aquella teoria exposada per don Antoni Cánovas del Castillo, segons la qual «la patria es com la mare, a la qual se defensa sempre, lo mateix si té rahó que si té culpa», no son aprovats avuy per las serenas intel·ligències ni per las consciències rectas. Las injustícias, ni en nom de la patria 's poden defensar. Un superior estat de consciència 's va accentuant en la época contemporànea. Y avuy se diu: «Per sobre de la forsa, el dret. Per sobre del sentiment patriòtic, el sentiment de justícia. Per sobre de la patria, la humanitat.» Sigles enrera, l'atach injustificat, las guerras de conquista, eran cosas corrents y naturals, que ningú, llevat dels perjudicats, trobava malament. En els nostres temps ja no succeheix aixó. Hi ha una consciència universal, cada día més desperta—es cert que no está encare deserta del tot—que judica ab un criteri relativament recte els fets y las qüestions internacionals. Així hem vist com la opinió universal se decantava a favor de Cuba y Filipinas en las últimas guerras colonials espanyolas. Així hem vist com aquesta mateixa opinió universal se decantava a favor dels boers en la seva lluyta ab l'imperialisme británich. Així veyem actualment com una general antipatia envolta l'Alemanya, en tot lo referent a la seva política internacional, antipatia que contribuïx ab eficacia al encercament diplomàtic a que está subjecte l'imperi teutó, en just càstich al inquietador soroll que fa l'célebre sabre del Kaiser.

Peró encare resta, ben fort y ben viu, el patriotisme líric de las nacions. Els poetas y 'ls polítics de la majoria dels pobles se complaüen encare en la transfiguració gloriosa de l'història nacional. Las llegendas históricas ofegan encare la veritat dels fets. Las gestas de l'història propia son exaltadas y exageradas. D'aquest exaltament, d'aquesta exageració, resulta sempre que cada una de las nacions es més valenta, més heroica y més gloriosa, més gran que todas las otras. Els compendis d'història de todas las nacions venen a dir: «la nostra nació es invicta.» Totas, todas son invictas, si 's escolta als seus enaltidors. Cal tenir el valor cívic d'un Pi y Margall pera contradir las hiperboles patriòticas, pera escriure, com l'immortal catalá escrigué en plena agitació espanyola contra 'ls Estats-Units: «No, España no es una nación invicta. Es una nación como las demás, unas veces vencedora, otras vencida; más veces vencida que vencedora.»

Els pobles que més saben sostreures a l'influència d'aquest chauvinisme son els més forts, els més prudents, els més sanament patriòtics. Per aixó nosaltres voldríam que la nostra Catalunya ne fugís com més lluny millor d'aquels patriotisme líric, d'aqueixas exageracions sentimentals. La nostra terra té un passat hont hi ha moltas glorias y algunas vergonyas, cosas bonas y cosas dolentas, las quals, dolentas ó bonas, may més tornarán a ser. En la nostra historia hem de proclamar, per damunt de tot, la veritat, trencant y desfent sense recansa las llegendas, las faulas, despullant del seu ropatge de fantasia histórica las figuras, no tant altas com se vol fer creure, del rey Jaume I, d'en Fivaller, dels Segadors, y d'en Rafel de Casanova. Més bella que tots els ropatges de la llegenda es la nuèsa de la veritat.

FULMEN

PROLETARIA

Jo sé que hi ha subjecte que s'esbrava dihent mal del burges y passa entre 'l cassino y la taberna la major part del temps.
—¡Abaix la tirania!—he sentit dirli;
—¡Ja prou esclavatjar!...
Y es ell qui llenca al tránquil de la fábrica la dona y els infants.
Y aquest, digueu, zé dret, quan aixís obra, a dir que hi ha tirans que explotan a la massa proletaria com un remat d'esclaus?
D'infútil xerrameca de casino n'estém desenganyats;
l'exemple es qui fa adictes a una idea; donchs, fets y menys parlar.

¿Vols fer homes conscients, homes ben lliures?
Traballa tú qu'ets fort;
allunya la miseria de ta esposa y als fills dona instrucció,
Si aixís sabs procedir, ella a la vida durá fills forts y braus y aquésts, enrobustits d'intel·ligencia, la pau assoliran.
La llibertat no arrela ab l'ignorancia; la ciencia la va fent,
l'embelleixen las arts, despertadoras dels més purs sentiments.
Si vols fraternitat, nó a infames lluytas instiguis las passions;
la pau es qui agermana a tots els homes, jamay la destrucció.
Traballa, donchs, traballa y ennobleixte y, creu, no ho dúptis pas, tan sols pot igualarnos a la terra la virtut del treball.

JOBICO

L'atentat d'Hostafranchs

La veritat en marcha torna a estar «en marcha». Es dir, la falsificació sistemática, cautelosa, premeditada, de la veritat torna a estar en moviment.

Próxim el día—es el dilluns que vé—en que davant del Jurat s'ha de veure la causa del atentat d'Hostafranchs, El Progreso, mestre habilíssim en l'art repugnant d'enterbolir las ayguas pera que ni l'ull més despert sigui capás d'endavinar lo que hi ha en el seu fons, vé publicant una serie d'articles qual únich objecte es despistar la opinió y embrollar un assumpte que molt sembla cóureli quan tan vivament el preocupa.

D'ignocents pecaríam si 'ns entretinguéssim en comentar punt per punt las enormitats que 'l diari

de 'n Lerroux estampa aquests días en las sevas columnas, ahont, entre otras cosas, y en deliberada confusió, se barreja 'l famos atentat ab las bombas de 'n Rull, la brusa del seu germá, la «Hispano-Africana» y 'l trust dels sucres.

Bastará que 'ls nostres lectors sápiguen que, segons el periódich del «caudillo», a la vista de este proceso debe ir todo el pueblo. Coacció se 'n diu d'aquesta figura. No compreném que té que ferhi todo el pueblo a la vista. Y además, ¿no sab El Progreso que a la sala del Palau de Justicia todo el pueblo no hi cab?

Coneguda es la nostra opinió sobre aquesta nega página de la historia barcelonina. En el número de LA CAMPANA del 12 del passat Desembre varem explicar, ab documents d'origen exclusivament lerrouxista, com va formarse l'atmosfera verinosa de la qual en la nit del 18 d'Abril de 1907 ne varen sorgir els tiros de Browning qu'encare avuy ressonan en els oídos indignats de Barcelona.

Si 'ls autors materials d'aquell fet odiós son els actualment encausats, nosaltres ens guardarem molt de dirho. Qüestió es aquesta que en la vista del procés s'ha de decidir y que 'l Jurat, seré y imparcial, sens drpte resoldrá d'acort ab la seva consciència.

Peró ja que El Progreso, tirant els escrúpols a la panera de lo que fa nosa, té la frescura de tractar l'assumpto en la forma que vé fentho, no tenim cap inconvenient en declararho:

Si, jurats nosaltres d'aquesta causa, se 'ns preguntés si del atentat d'Hostafranchs ne considerém moralment responsable al lerrouxisme, millor dit, a 'n en Lerroux, ab el cap ben alt y la má sobre 'l cors sense vacilacions respondríam:

—¡Sí!
Y ab la repetida informació, d'origen exclusivament lerrouxista, publicada per LA CAMPANA el día 12 de Desembre, fonamentaríam la nostra resposta.

Una festa á Sans

Ab bastanta concurrencia y no poca animació, tingué lloch el passat dissapte l'ápat anunciat per la novella associació Foment Republicà Catalá de Sans, primera entitat que ha tingut la valentia de declararse netament esquerrista.

Encare que a cap de taula va seures hi en Marial, en realitat pot dirse que 'ls presidents de la festa foren els bustos de 'n Salmerón y de 'n Pi y Margall, que figuravan al fons del saló, entre garlandas de flors y banderas artísticament combinadas.

Y, com irremeyablement succeheix en aquests cassos, satisfet el ventrell, va venir l'inspiració y l'eloqüencia; y s'alsaren copas pera cantar las glorias del próxim partit únich, quina sola iniciació produheix en el bon poble un esclat d'entusiasme y un esperit de disciplina dignes d'esser aprofitats y encarrilats degudament.

Iniciats els brindis pel senyor Juncosa, un dels regidors electes que forman en l'esquerra catalana, parlaren, entre altres, els senyors Oliva, Bonet, Gambús, Salvatella, Mer y Marial, predominant l'idea de que la constitució definitiva de l'Esquerra no siga un foch d'encenalls, fill sols del entusiasme momentani, sinó una madura creació, obra de reposat estudi, y resultat del maridatge de la rahó y el sentiment.

Aquest criteri ressaltá, sobre tot, en els discursos dels prohoms Salvatella y Marial, el primer dels quals estigué inspirat de debó al ratificarse en lo manifestat per ell feya pochos días, en el mateix local y quinas paraulas ocasionarons diversos comentaris, de interpretacions pera tots els gustos.

El cap-de-aula s'expressá en termes y ideas molt semblants a las del jove diputat federal, essent molt aplaudit al senyalar al seu company Salvatella com un dels més fermes puntals capdevaners del partit d'esquerra que s'está formant. Acabá alsant la copa en honor del Foment Republicà Catalá de Sans, y fent vots pera que 'l seu exemple d'amor a Catalunya y a la República tinga ressó en otras associacions de las barriadas barceloninas.

Tancá la festa el president de la nova associació, ab breus y atinadas paraulas de comiat que foren sorollosament aplaudidas.

L'entusiasme, extraordinari. Las maduixas, de primera.

B. B.

ECORDÉM als nostres lectors que tinguin alguna reclamació que fer sobre las llistas electorals la conveniencia d'aprofitar el temps, presentant aquesta reclamació ara qu' es ocasió oportuna.

En tots els círculs polítics de Barcelona hi ha oficinas obertas pera facilitar als electors el cumpliment d'aquest deber, que deber séu es, y no dret, el demanar la inclusió en el cens electoral els que per qualsevol causa no hi figurin.

S'acostan en el terrenó del sufragi lluytas de gran trascendencia y cal estar previnguts.

El senyor Macías no para. Dali que dali ab las ditxosas cartas.

Raro es el día que la premsa de Madrid no n'hi publiqui alguna, sempre retumbant, sempre kilométrica, pero sempre dihent lo mateix:

Qu' en l'adjudicació de la esquadra hi ha prevaricació y que examinant l'expedient queda la prevaricació evidenciada.

—Pero, senyor Macías—li diuhen—¿ahont es la demostració de lo que vosté afirma? ¿En quin lloch

del expedient se troban las probas d'aquesta prevaricació?

—¡Ah!—respón ell.—Aixó no es cosa meya. Búsqüinlas vostés las probas. Jo ja faig prou dihent que son al expedient.

Y d'aquí no l'en treu ningú.
¿Veritat que cartas d'aquest tenor, més qu' en las columnas dels diaris polítics, haurían de publicarse en la secció de trenca-caps de las revistas humorísticas?

D'un discurs pronunciat pel caudillo en un meeting celebrat a l'Argentina:

«El día en que claudique de mis ideas; el día en que falte a la fe jurada, autorizo a todos mis contemporáneos para que me llamen a rendición de cuentas.»

¿Quin bromista n'hi ha de don Alacandro!
Ell autoriza als seus contemporáneos, ben convensut de que 'ls seus contemporáneos no farán un de la seva autorisació.

Y no 'n farán, perque saben que 'l día que 'l cri-dessin a rendir cuentas, ell els respondría, com té per costum:

—¡No me da la gana!

Llegeix:

«El Ayuntamiento de Madrid se propone celebrar una Exposición Universal.»

¿A Madrid una Exposició?

¿Exposició de qué?

¿De sangoneras?

Ara El Progreso 's plany de que 'l tristament célebre Joan Rull hagués anat al pal. Segons la cada día més acreditada Gazeta dels xinos, en Rull, si avuy visqués, revelaríá 'l secret del crim d'Hostafranchs y demostraría la ignocencia dels processats lerrouxistas.

Aixó que diu El Progreso resulta deliciós.
Perque es el cas que 'ls redactors d'aquella casa contribuïren poderosament a fer matar a 'n en Rull. ¿Y ara 's planyen de que sigui mort?

¿No se n'han enterat?

El Círcul Tradicionalista té ganas d'inaugurar aviat una galeria de carlins ilustres.

Deixant apart lo de que hi hagin ó no hi hagin figures ilustres en el partit que capdilla 'l Rey de las Húngaras, creyém que van errats de mitj a mitj ab aixó de la galeria de solferinos.

En tot cas els carlins no han d'anar a la galeria, sino al terrat.

Qu' es ahont acostuma a haverhi els quartos dels mals endressos.

—Quaranta mil firmes omplen l'àlbum-protesta al Govern.

—Y el Govern, qué?...

—El també firmes, firmes, firmes, com si res!

MONISTROL DE MONTSERRAT, 6 de juny

El burges Gomis podrá ser tan reaccionari com se vulgui, pero quan se tracta de fer un negoci rodó se veu que no té cap escrúpul de ser partidari prácticich dels avensos del Progrés. Barrinant de nit y día pera veure com ho podría fer pera apilar més y més moneda, va ficarse a la barretina que ab quatre pals y dos filferros que conduhisin la llum eléctrica per tota la vila y pobles vehins, aixó era descobrir un filó d'or inagotable, y, com que de diners no n'hi faltan perque té molts treballadors que 'ls hi suhan, va posar desseguida fil a l'agulla, deixant al poble inundat de filferros. Ara 'l bon senyor está que crema y treu xispas pels caixals al veure que ningú, fora de quatre ricatxos (!), li diu per qué ha posat aquests enredos per tot arreu. ¡Pobre Segre, ja t'compadím de que no sápigas explicarte la fredor que sentes, a pesar de la calor que ja comensa a fer! De segur que tu creus que de no haver donat els vots de casa teva en contra dels botiguers aixó no t' succehiria. ¡Ca, home! Anirías més acertat creyent que son pochos els que han posat electricitat perque entre tú y els teus companys de causa heu sembrat la miseria a todas las casas, deixant al poble més pelat que un jonch. Además, ¿cóm vols que 'l poble t'protegeixi si fa poch vas despedir a tots els treballadors que no vivían a la teva colonia? Ara mateix, tothom está escandalisat ab las obras del parapeto de la resclosa. Tothom sab que has despatxat al paleta que las dirigía y al seu puesto n'hi ha un altre que traballa per tres pessetas de las cinch a las set del vespre y sota un sol que calzina las pedras. D'aquests assumptos ne tornarém a parlar un altre día ab datos més concrets, ja qu' es el menjar predilecte del día. Entretant fan bé 'ls habitants conscients d'aquesta vila de declarar el boicot a la llum del burges, qu' es, com si diguessim, declarar-lo a la seva bossa, l'única fibra sensible que tenen aquesta gardunya.

ESPOLLA, 7 de juny

Tenim en aquest poble una beata antonina molt simpática, que sembla que li han ordenat allá a las reixas del confessorari el sagrat dret y deber de criticar a ciertas personas que tal volta valen tant ó més que ella.

Días enrera varen venir cantaires y pel sol fet de cantar a can Quirch, (per ellas, Casa de la Púrria), ella, junt ab sa deixeble, filla, y quatre beneytas, van criticar tant als forasters que la mare 's vegé obligada a avisarlas, dihent entre otras cosas, que la tal beyata s'hauría de tapar la myu.

¿Quins requiebros que t'has de sentir!... Aquesta deu esser la recta lley de Cristo, segons ellas: fer altars, resar rosaris, y criticar a tot bitxo.

CREU-ALTA, 9 de juny

Regna un entusiasme gran per assistir al ball corejat que celebrará el Círcul Federal el próxim diumenge. L'embarch d'aquesta Societat com may s'havia vist a Sabadell, no tenia rahó de ser y la Junta té 'l dret y la obligació de saber el perqué d'aquesta injusticia. Bons amichs abogats tenim ¡al costat nostre desinteressadament; no obstant, per gastos imprevisos y per lo que pugui venir, s'ha obert una subscripció entre 'ls socis y quíns primera cantitat será 'l benefici que dongui l'acte del diumenge.

L'espatx de la bofetada donada al nostre Círcul Federal ha repercutit entre 'ls amichs republicans y cooperativistas sabadellenchs y s'ha de fet suar la cansalada

al tocinaire del carrer de Lacy quan sabrá l'importancia del acte de solidaritat republicana cooperativista. Aplaudirém quan sentirem La Marsellesa pels «Fetxendas» y 'ns entusiasmarem al sentir els cants dels «Gelats» dels Rigodóns de l'Africa, pró en mitj de tot aixó, pensarém ja en la festa que farém quan la justicia y rahó 'ns dongui la victoria.

PLUJA MENUDA

Barcelona está posantse a l'altura de París.

Diumenge al carrer d'Estruch s'hi descubrí un atros crim, que ha dat ja la mar de feyna als nostres grans rotatius y que promet destorbarnos lo menos un mes y mitj.

¿Quín crim, senyors y senyoras! ¿Quín crim més de follet!

Quatre morts d'edats diverses, discretament repartits entre un' arcoba y dos quartos ab tot l'aspecte d'un níu; un revólver que no 's troba, un davantal encusit, una gallina engabiada, quatre trossos de cordill una botella ab vi ranci un pa y un os de pernil... Y en torn de tot aixó, sombras, duptes que no tenen fi, misteris incomprendibles, enigmas, punts suspensius... Y la premsa comentantho, y la justicia inquirint, y 'l públic, nerviós, frenétich, preguntant:—¿Cóm? ¿Quán? ¿Qué? ¿Qui? Un crim, en fi, en tota regla, intrínsec, extrany, sombríu... ¡Barcelona está posantse a l'altura de París!...

A la cuyna del Marroch un gran tiberi 's prepara. Don Antón, el mallorquí, té la paella pel mànec.

En va tractém de saber lo qu' en la paella salta y l'amaniment que hi ha: l'home fa 'l seu fet y calla.

¿Qué 'ns deuré coure l'atlot? ¿Será una truyta acceptable? ¿Será, com suposa algú, una horrible bunyolada?

¿Es dir que no vé?... ¡Macatxo! ¡Si qu'estém ben arreglat! ¿De qué m'ha servit passarme tantas horas vigilant assentat a l'escullera, per veure si allá d'enllá apareixia la proa del vapor afortunat que desde 'l país dels pesos l'havia de dur, triumfant, al modest país dels xavos? ¿Què n'he tret de dedicar a La vuelta del caudillo tants y tants vespres d'ensaigs?

Dijous a la professó, lluhint son immens abdómen, vaig veurehi al concejal don... (callo 'l nom. ¡Fora bromas!) Passava molt satisfet, xuclant ab tota la boca un carmetlo dels groixuts, sucós y de las bonas.

—¡Tenful—vareig dirme jo, que sé 'l taranná del home:— ¡Es així!... No pot estar sense llepá alguna cosa.

C. GUMA

Obrers y burgesos

NOTALTES som dels que 'ns expliquem el rezel que sent la gran majoria dels obrers militants envers tots aquells que no son obrers, envers tots aquells que son qualificats, una mica despectivament, de burgesos. Pero, al mateix temps, ens adoném del dany que aquest rezel sistemátich produheix a la causa justissima del proletariat.

Una de las formas que pren més sovint aquest rezel es la de menyspreuhar la cooperació dels dits burgesos en la tasca lliberadora dels treballadors. Se dona 'l cas de que 'ls obrers fassin despreci de las propagandas socials d'aquellas personas, no obreras precisament, que senten per la causa del treball una fonda y sincera simpatía. Molts dels obrers d'avuy, sembrantment a lo que feyan els revolucionaris francesos de la época del terror, fan ensenyar els palmells de las mans a n'aquells que intentan intervenir en las qüestions socials; y consideran com a enemichs a tots aquells que no hi tenen duricias. Donant una pessima interpretació al célebre aforisme de Karl Marx: «la redepició dels obrers ha d'esser obra dels obrers mateixos»,

exclueixen del exercici justicier del proletariat als que no tenen totes les condicions dels obrers manuals. Els no obrers que parlan en favor del obrerisme, en la majoria dels casos no solament no tenen l'agrahiment de ningú, sino que reben probas d'indiferencia menyspreuadora, quan no agravis.

Hem dit que ens explicavem aquest estat d'anim d'una considerable part dels obrers. Ens l'expliquem pel fet de que 'ls treballadors han rebut tants desenganys dels vidors i dels politichs, que 'l rezel ha nascut en ells naturalment. Freqüentment, els obrers s'han vist afalagats per elements politichs y fins per elements intelctuals, els quals després d'algún temps d'acció en pró de la causa del treball, han posat al descobert tot el baix fons de miras personals y d'ambicions egoistas que 'ls movian, han demostrat que 'ls seus afalachs a la classe treballadora no tenian altre objecte que fer servir a n'aquesta d'escambell pera satisfer personals apetits y particulars conveniencias. De la repetició de casos per l'istol s'ha originat la sistemática desconfiansa dels obrers envers els que, no pertanyent de plé al proletariat, defensen, en una ó altra forma, la seva causa.

Mes creyém nosaltres que es hora ja de deixar actituds sistemáticas y d'obrar més serenament, més justament. Cal que 'ls obrers fassin la deguda distinció entre 'ls no obrers que s'converteixen en advocats del plet social dels treballadors. Ni confiansa cándida, ni desconfiansa irreductible. Un xich de intuició psicológica, un petit estudi dels homes, els pot servir pera distingir la gent de bona y de mala fé. Rebutjar á tothom, respondre ab l'agressió y la descortesia als que amicalment allargan la má, no es just ni convé als obrers mateixos.

A. R. y V.

Las lleys no son, devegadas, altra cosa que l'opinió d'un grupo que, per un moment, ha sapigut dominar las voluntats generals.—R. de Gourmont.

Tan mateix hi ha protestants ben fanáticos... A Inglaterra, uns pastors anglicans han fet corre unas fullas impresas en paper roig, ahont s'hi llegeix el següent absurde:

ELS DEU MANAMENTS DEL SOCIALISME: 1. Odiu á Deu.—2. Malehiu el seu sagrat nom.—3. Profaneu el días de festa.—4. Deshonreu pare y mare.—5. Assessineu sense escríptura.—6. Violen á tort y á dret.—7. Robeuho tot.—8. Signeu hipócritas.—9. Aboliu el matrimoni; y 10. Ensenyen als homes á odiarse els uns als altres.

Davant d'aquestas armas, pot ben dirse que 'ls protestants saben guanyar per má als jesuítas.

Un rector explicava desde la troma el miracle dels pans. —Ja ho veyeu!—deya.—Jesús, ab cinch pans, va atipar á cinch cents homes famolenchs... Després del sermó, el vicari s'hi va acostar y li digué á l'orella: —Me sembla que s'ha equivocat... Van ser cinch mil els homes que va acotar ab els cinch pans. —Y tan se val,—respongué 'l rector.—Prou feyna tindrán á creure ab els cinch cents!

Llegim en una correspondencia de *El Galletto*: A Chicago, un predicador invitava als seus feligresos á la confessió: —Adelantevos sense por—deya—á depositar el farcell dels vostres pecats. Quan, en mitj de la general espectació, avansa una dona jova y posant als peus del predicador una criatura de bolquers, exclama: —Si es servit. Aquí té 'l farcell dels meus pecats... y de las sevas culpas.

A Fransa ho arreglan bé. Un capellá que va anar á votar ab el nom d'un altre elector ha sigut condemnat á tres mesos de presó y á 500 pessetas de multa.

Estat actual de la pena de mort á Europa: A Alemania continúan mantenintla. A Fransa, també. A Inglaterra, igualment. A Austria-Hungria l'aplican molt poch. A Bélgica l'han deixada en el Códich, pero, de fet, está abolida. El códich penal italiá l'ha substituïda per la presó perpétua. A Suïssa desde 1874 que está abolida. Als Paisos-Baixos, á Portugal y á Noruega va ser suprimida del tot, y per ara no tenen ganas de tornar-la á aplicar. A Espanya... A Espanya es ahont s'aplica ab més freqüencia.

Un conceller espiritual pregunta al noy gran de la casa, al saber que aquest té relacions: —Y la teva novia es hermosa? —Vint mil duros de dot. —Es bona noya? —Una casa al carrer de Moncada. —Es virtuosa? —Una torreta á Sant Gervasi. —Es honrada y humil? —Una finca rústica á Puigcerdá. —Es intelgent y feynera? —Un oncle vell y rich que li deixarà tot quan se mori. —Que Deu vos fassi ben casats!

El gran poeta Horaci, en una de las sevas millors sátiras explica que una vegada un fuster, trobantse davant de un magnífich tronch d'arbre, va veure's assaltat de un dupte. El dupte del fuster, com veurán, no pot ser més saturat de paganisme: —¿Qué 'n faré d'aquest tros de fusta—diu qu' ex clamava—un Deu, ó una cadira?

Els pobles, com els individuos, estiman y desitjan la llibertat, pero necessitan seguretat.—Enrich J. Varona.

UÉ passa al nord d' Africa? Ab exacta certesa, no se sab. Se parla de dificultats diplomáticas, de demostracions militars, d' accions combinadas, d' actituds enérgicas... ¿Serán aixó solzament fantasias de quatre diaris desocupats? Aviat deurém saberho. Pero sigui lo que sigui, vaji per endavant la nostra opinió sobre la materia: El Marroch es la terra de las figas de moro. Y las figas de moro tenen molts punxas. Directores de la política exterior espanyola: ¡Cuydado á punxarse!

¡Preciosa confessió! Sense que ningú li preguntí, *El Progreso* declara que l' atentat d' Hostafranchs es el *baldón de ignominia de un partido que se deshonró al nacer...* — Conformes, home, conformes! Es potser la primera vegada qu' estém d' acort ab el diari del carrer del Pen de la Creu.

Del mateix: «En el proceso de Hostafranchs no figura el nombre del insigne Lerroux para nada, absolutamente para nada.» ¡Bo!... Diguin, donchs, que alló deu semblar un pastel de llebra, sense llebra...

Item más... y prou, per avuy! «Cambó, desde el primer momento de la herida, no tuvo fiebre y se abultó su estado.» Pero si, segons vostés diuhen y prometen probarho, lo d' Hostafranchs va ser obra dels mateixos solidaris, ¿qué 'ls importa qu' en Cambó tingúes ó no tingúes febra ni que 'l seu estat fos ó deixés de ser qüestió de bulto? Decididament, aquests noys badan.

Ab las rahons que al vol llensan y l' agitació que mostran, no comprenen que demostren lo contrari del que 's pensan? Per' excentricitats extravagants y novetats novas no cal anar al «Soriano». Ara acabo de llegir que *El Ejército Español* y *La Correspondencia Militar* demanan que ab tota urgencia se derogui la lley de Jurisdiccions. ¿Volen res més estupendament extrany y original que aixó?... Els eterns atiadors y fomentadors de la repressió, demanant l' abolició de la nefasta ley!... Si no que 'ns convé tant ó més que á n'ells, ara, per punt, no l' hauriam de volguer. Perque... diguémoshi en termes oficials: *A mí no me la daís, ni con queso. Aquí hay gato encerrado... O á punto de encerrarse.*

Els lerrouxistas intentan carregar el mort de lo d' Hostafranchs al ajusticiat Rull. Aixó es carregar el mort á un mort. Massa morts em sembla. Se coneix prou bé que 'ls lerrouxistas son molt vius. No més que se 'ls hi veu la orella. La orella... y la pistola Browning.

Ara, ara va la bona! Diuhen de l' Argentina que, definitivament, el gran *Alejandro* intercanbista s' embarcará, *con rumbo á la madre*, el 13 ó el 14 del corrent. De segur que será 'l 14. M' hi jugaria un gratet de cireras, ara que van baratas. ¿En qué 'm fixo pera creure que será 'l 14 y no el 13? En que 'ls *caudillos* son molt supersticiosos y no ignoran la *jettatura* de certs números.

—L' insigne Pérez Galdós, al últim, ha obert la boca. —Molt cuydado, don Benet, que comensa á haverhi moscas.

Segons manifestació de 'n Rodés, sembla que 'ls comissionats de la Solidaritat Gallega, que varen snar á Madrid, se 'n han entornat á la *terrina* sense arribarse á Barcelona, com en un principi tenian projectat. ¿A qué es degut l' aplassament? No ho sabem, de fixo; pero 'ns ho figurém, y no podém menos d' aprobal'shi la resolució. Aixó es que varen oloar que la Solidaritat d' aquí tenia la *passa*... Y no han volgut exposarse al contagi.

Aixís que 's parlá del fancament de las Cortes, s' extingueren per tots els àmbits d' Espanya 'ls projectes ruralistas pera la próxima estació estiuhenca. Y entre altres, que s' anirán descobrint, se saben aquests, avuy per avuy, ben positius: El rey va á San Sebastián. L' Azcárraga va á Valencia. En Dato, á Suïssa. En Moret, á Granada. En Besada, á Pontevedra... Y en Maura, á Santander. NOTA BENE: En La Cierva, per ara, *no va en Uloch*.

Per aixirit el rector de Villa-franca, un poblet italiá. No fa gayre se li va presentar un pagés, entregantli un gratet de diners. —Voldria que 'm digúes una missa pera que Nostre Senyor favoreixi els meus camps ab un bon sol. L' home negre prengué 'ls quartos y prometé dir la missa. Al poch rato se li presenta 'l propietari d' un molí fariner, y li allarga un bitllet de banch. —Voldria que 'm digúes una missa pera que 'l bon Déu fes ploure forsa, que 'l riu s' acaba de secar y 'm convé que 'l molí rodi. El rector arreplegá 'l bitllet y assegurá que aixís ho faria. No sabem si va ploure ó no, que aixó es lo de menos... El fet es que 'l Cel, que no pot cumplir els desitjos de tothom, accontenta sempre la caixa dels capellans.

S' assegura que 'l clericalisme té la culpa del atrás d' Espanya. ¿No será al revés, que l' atrás d' Espanya tingui la culpa del clericalisme?—J. Benavente.

Formar ab aquestas lletras, degudament combinadas, el nom y apellido de un celebrat tenor d' ópera. R. A. (a) PAU DE LAS CALSAS CURTAS GEROGLIFICH O

TINENT-CAPITÁ CORONEL JOAQUIM SANS

A LO INSERTAT EN EL NUMERO 2089

- 1.ª CONVERSA.—Amer—Amat.
 - 2.ª ANAGRAMA.—Mapa—Pama.
 - 3.ª TERS DE SILABAS.—AR MA RI MA RI A RI A LLA
 - 4.ª ENDAVINALLA.—Ciri.
 - 5.ª TARJETA.—La Intellectual.
 - 6.ª GEROGLIFICH COMPRIMIT.—Mitja figa, mitj rahim.
- Han endevinat totes ó part de las solucions corresponents al número anterior, els caballers: Henrich Solé, Peré Ferramón (a) Pollastre, y Un noy d' Horta.

XARADAS I Ma primera es una lletra, la dos beguda usual, per dos-prima tothom passa y tercera es musical. Tothom hu-dos ha tingut; hu-tercera l' auell té. Total es una ciutat... Au, lector, rumfa bé. RAMÓN RAPA

II Una vocal es ma prima, consonant es ma segona, nota musical ma tersa y el meu tot un nom de dona. ANTONI MERCADER

III Prima es eyna de pescar, aliment es ma segona, ters-invers un mineral, y el total un nom de dona. J. JULIEN

IV La primera musical, temps de verb es hu-segona tres-segón es nom de dona y lo mateix el total. A. B. (a) LO RECTOR DE VALLFOGONA

BALDUFA NUMÉRICA 6 5 1 —Producte vegetal. 3 2 —Part del cos humá. 1 2 3 4 5 6.—Nom d' home. 5 5 4 3 2.—Utensili de taller. 1 6 3 2.—Nota gramatical. 6 1 2.—Aucell doméstich. 6 4.—Arbre. 3.—Consonant. BLANES

ANAGRAMA —¿No 'm vá total de poder l' altre día senyó Esteva un tot que te á casa-seva?

—Sí. —Donchs ja pot disposar quan vulgui la feyna meva. E. GERUBERN ROMBO

1.ª ratlla: Consonant.—2.ª: Color.—3.ª: Apellido d' un diputat solidari.—4.ª: Número y 5.ª: Consonant. JOSEPH MATEU

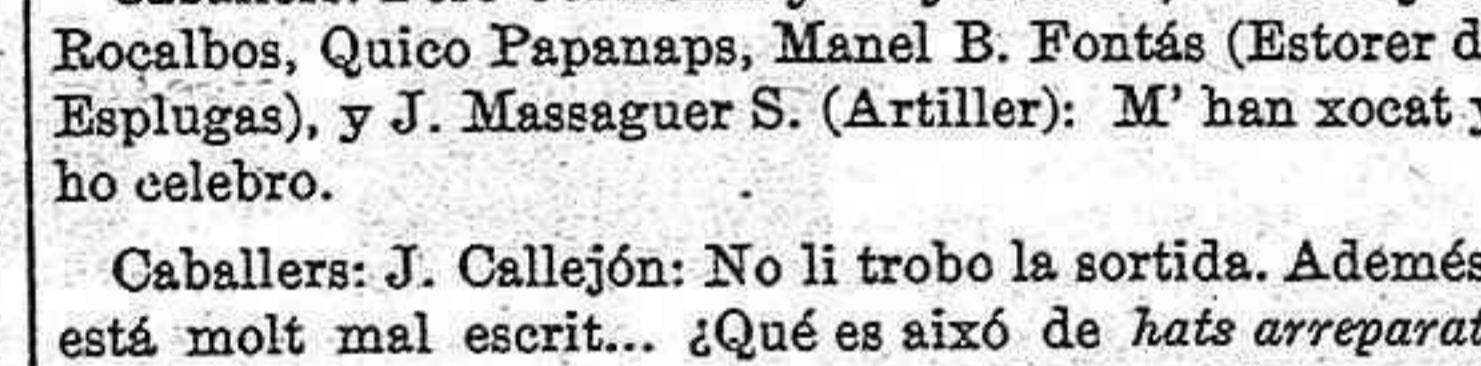
CONVERSA —¿Ahónt vas tan dematí? —A Sant Gervasi, ¿vols venir? —Tots dos sols no, si deixas venir á mon germá, sí. —¿Quín, en Manel? —No, el que havem dit entre tots dos, no fa gaire. PÈRE CORTACANS, (Llegidor de LA CAMPANA)

TARJETA

D. D. GUARRO. DENIA

Formar ab aquestas lletras, degudament combinadas, el nom y apellido de un celebrat tenor d' ópera. R. A. (a) PAU DE LAS CALSAS CURTAS GEROGLIFICH O

TINENT-CAPITÁ CORONEL JOAQUIM SANS

Caballers: Un lladre de nous, Paquito, Pere Casabiancas Sagrera, Miguel Masallera (a) Escarvat, Sumigero Menut, L' Amich dels cigarrets, Joseph Casas (Espartret Petit), y M. Pastera: No m' agradan, y ho sento. Caballers: Pere Cortacans y Blay Gascón, Antón Quer Rocalbos, Quico Papanaps, Manel B. Fontás (Estorer d' Esplugas), y J. Massaguer S. (Artiller): M' han xocat y ho celebros.

Caballers: J. Callejón: No li trobo la sortida. Ademés, está molt mal escrit... ¿Qué es aixó de *hats arreparat*? Arreparat no més ho diuhen els que diuhen *dillums y dimais*... Y *hats*, en inglés, vol dir sombrero, senyor autor dramátich.—Kalet: Las cartas de fora fan com las publicas. Tot el seu valor está en l' interés, ó tot l' interés en el valor, díguili com vulgui.—P. C. (En Llumanera): No se 'n desfassi d' aquesta novia... Li pot fer guanyar diners en gran: ...Y aquest remey no més el tens tú y es dels dos cors no més ferne hi y dels dos caps un sol pensament...

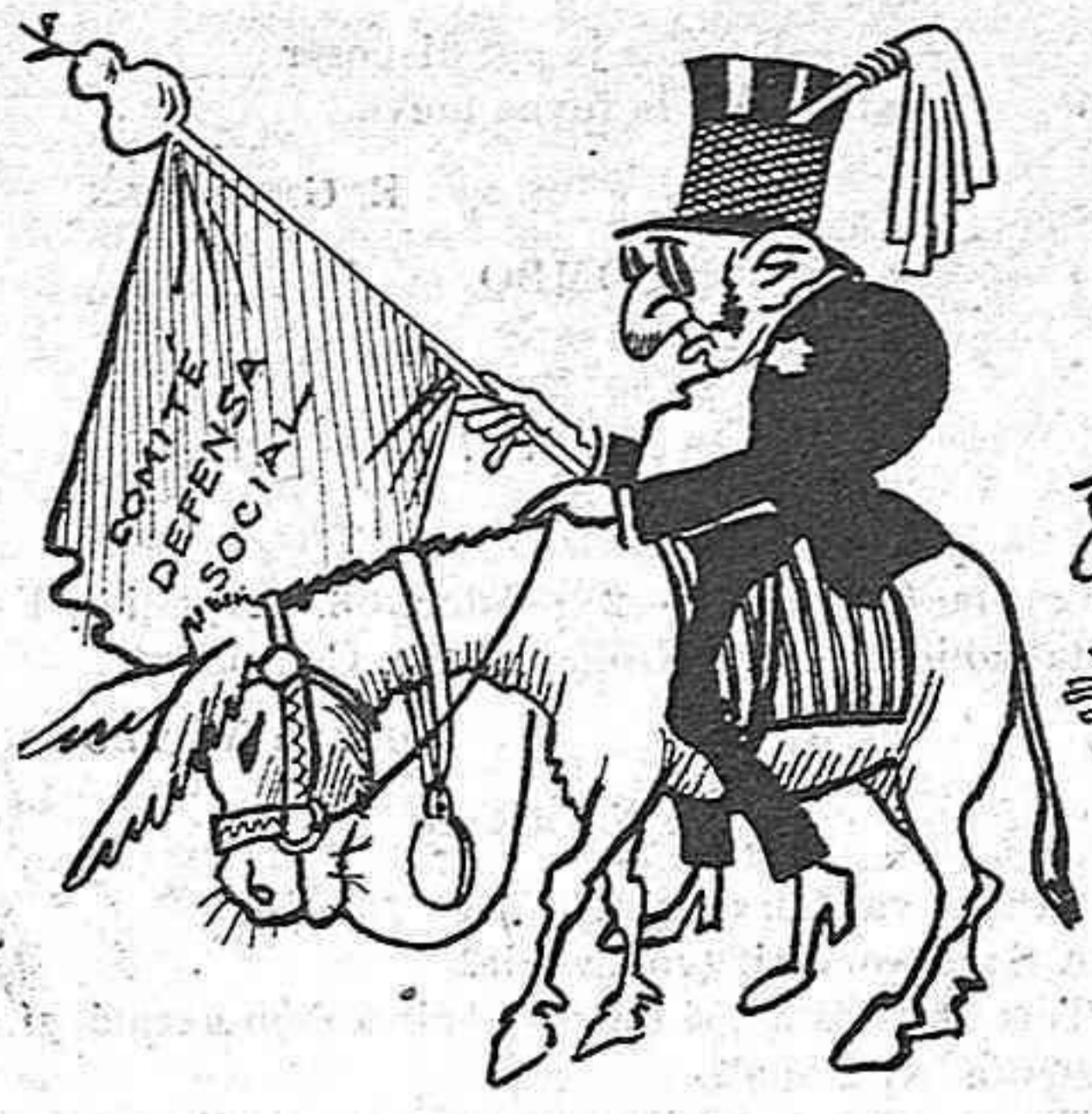
Una xicota que 's capassa de transformar dos caps en un pensament, pot anunciarse ben bé rival de 'n Watry.—A. B. (a) Lo Rector de Vallfogona: No tractantse d' un fet precís y important, val més no parlarne, encare.—J. R. Warner: Hi havia una consonancia que hi feya molt mal efecte. M' he atrevit á esmenarli... pero no s' espanti, que no 'n passém factura d' aixó.—Jordi Riqué: Está escrit ab correcció, pero hi falta picardía.—A. I.: El fet de que 'ls capellans vagin á votar no té res de censurable, senyor meu; al contrari, es acatar la democracia... Pitjor seria que agafessin el trabuch y anessin á la montanya.—E. Vilaret: S' agraxeix la bona intenció.—U. Tero (a) Munigatu: Aixó ja 's va embrutant; y li prego que no reincideixi, ó li envio á casa el cotxe de la Higiene.—Jipi Auténtich: Prenguin nota, eh?... D' aquí poch días se publicarà *El Llibre dels Petóns*, segona part de *El Consejero de los Enamorados*. Recomanil als enemichs, perque 'ls altres tampoch li comprarian.—Pep Sistellé: Tingui entés que *llágrimas y ánimas* no consonan. Y com que «qui fa un sistell fa un cove», amich Sistellé, donguis de baixa del gremi de poetas.—Conrat Falguera: Es molt floralesca, y trista, ademés... Un género que no fa per casa.—Bocanegra: Aquests assumptos del cel, quan no 'ls toca un Comas y Solá ó un Mossén Cinto Verdaguer, no arriban á interessar als filisteus.—Joan Romaní Carol: La poesia no m' ha agradat tant com els *pensaments*. ¿Será que pensar y fer versos son cosas incompatibles?... Vet'aquí un dilema que poso en mans dels poetas joves.—Antón Benazet (Sitges): Crech sincerament que, publicant la seva carta, no 's posaria remey al mal. Y dich aixó perque, demá que aquell bro-mista tornés á abusar del seu nom, tornaria á succehir lo mateix. No veu que á nosaltres ningú 'ns garanteix l' autenticitat... No obstant, jo prometo posarlo sobre avís el día que 's repeteixi 'l cas, y pels seus propis ulls podré comprobar la falsetat, si es qu' existeix.—Joan Pinyol: Senyor Pinyol, aquest homónim no me l' empasso:

...Y aquest remey no més el tens tú y es dels dos cors no més ferne hi y dels dos caps un sol pensament...

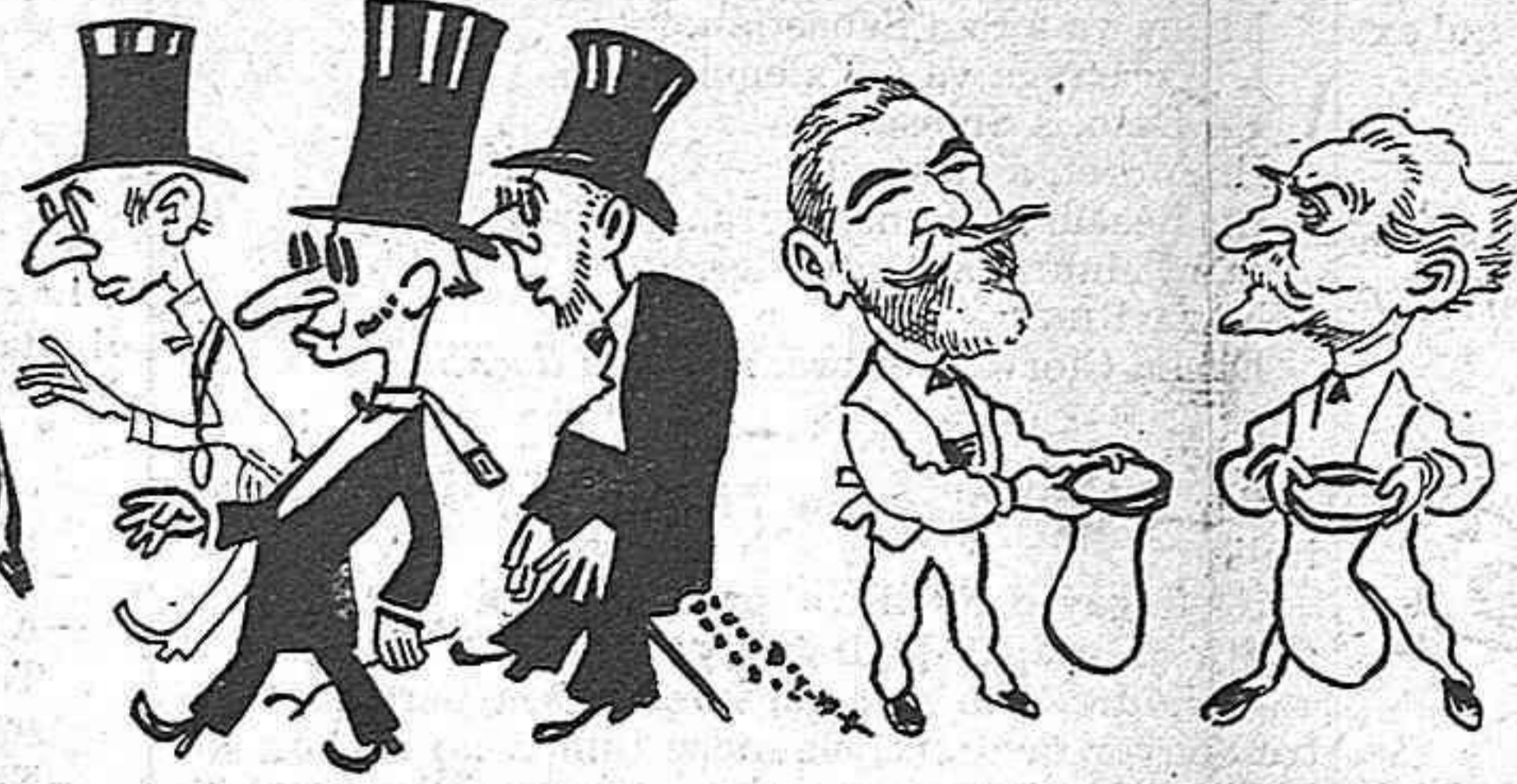
¡No es veritat bons sardanistas que quan ballen la sardana sentiu que 'l cor s' engalana com per causas imprevisas? No, amich meu, nó... Aixó no son causas imprevisas, aixó son ripis que 's veuhen venir de lluny.—Tófol Pelacanyas (a) Lo Gran Cavaller: Llegint el seu epígrama—m' ha vingut rampa á la cama.

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, carrer del Oim, número 8 Tinta Ch. Lorilleux y C.ª

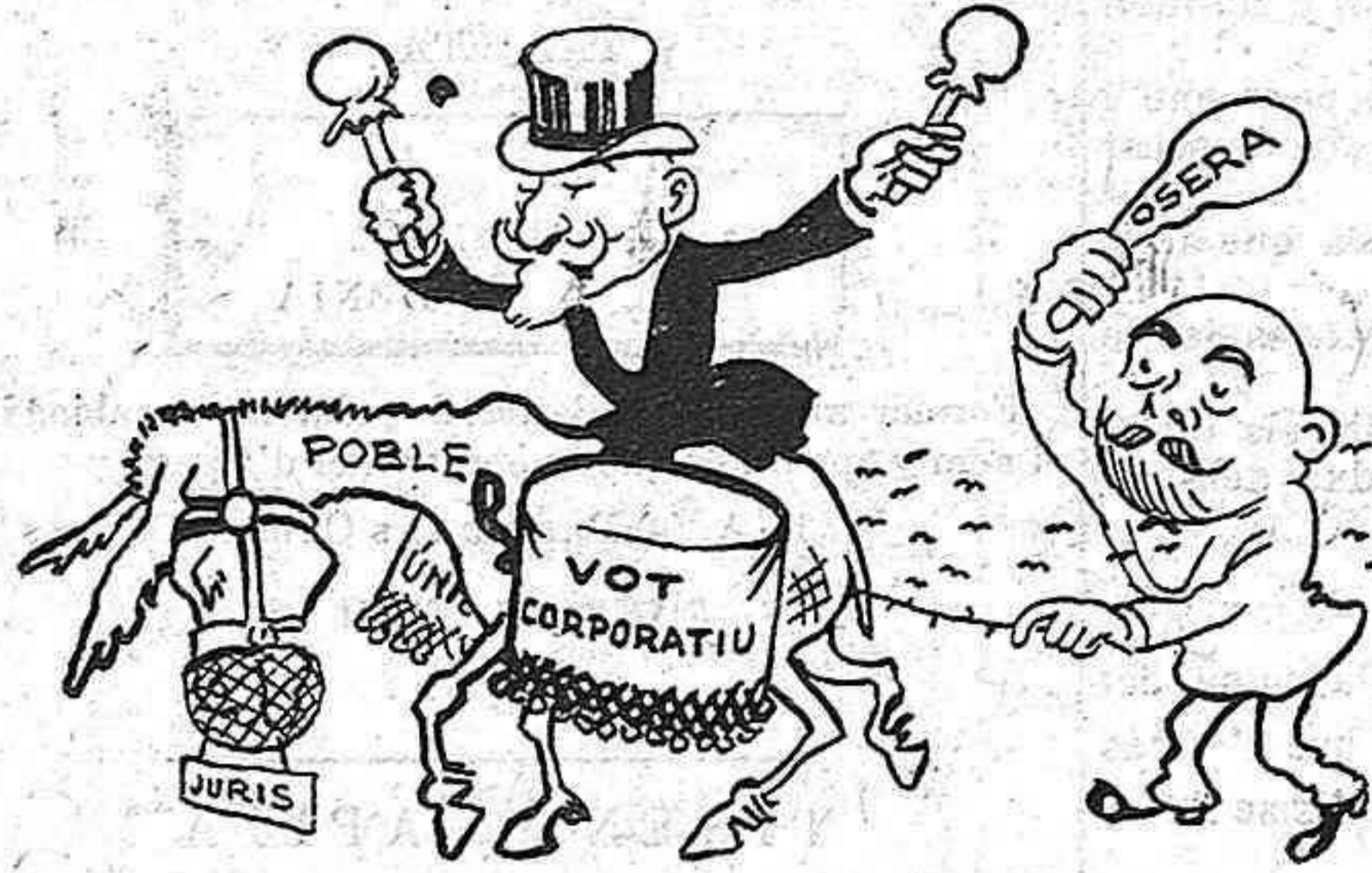
CORPUS POLÍTIH LA PROFESSÓ D' AQUEST ANY

Obrint pas.

Els gegants.

Las trampas.

Ball de bastons.

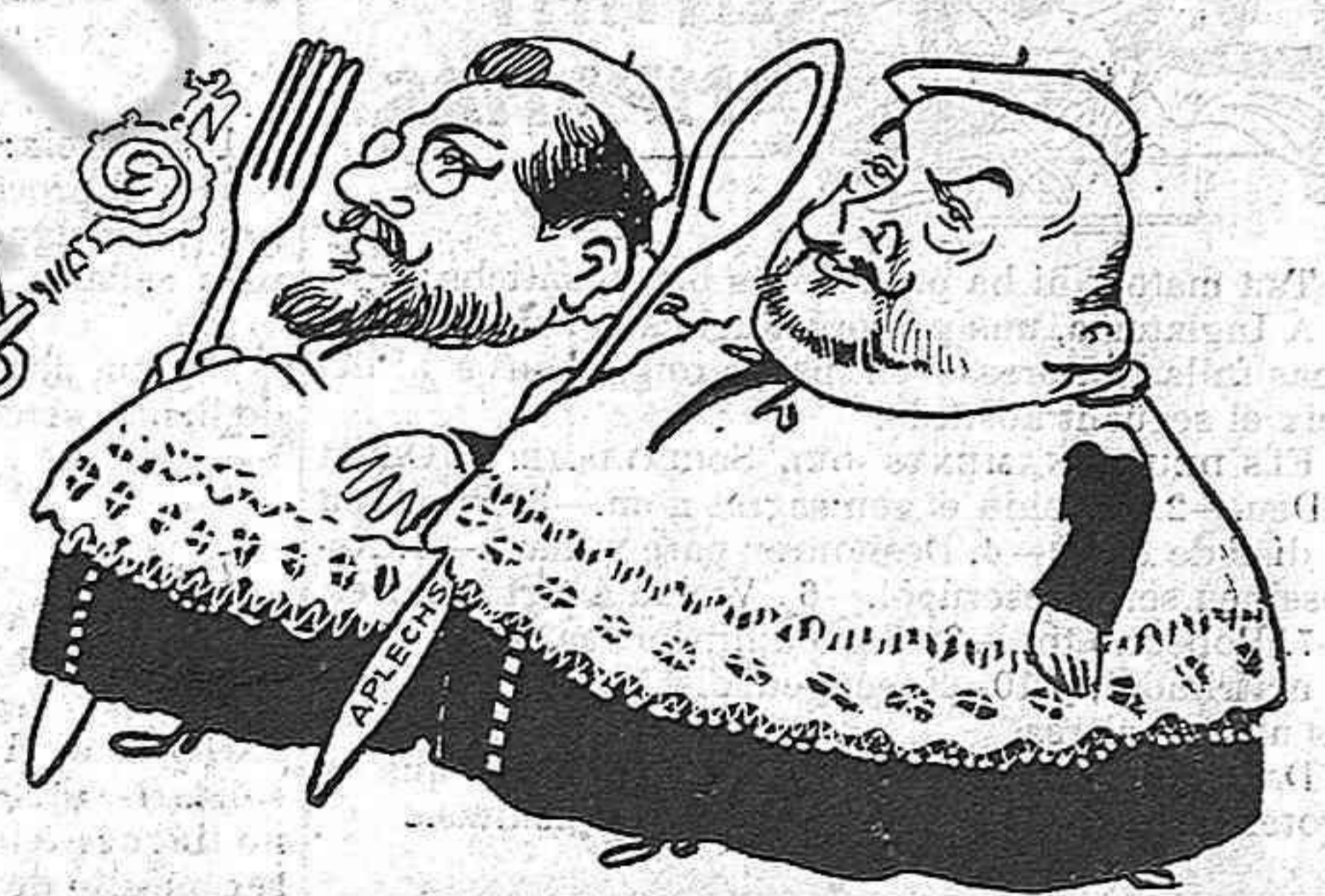
El porrer.

La murga monárquica.

La cadira del bisbe.

El cabildo.

Gremis.

El ciri pasqual.

Secció infantil.

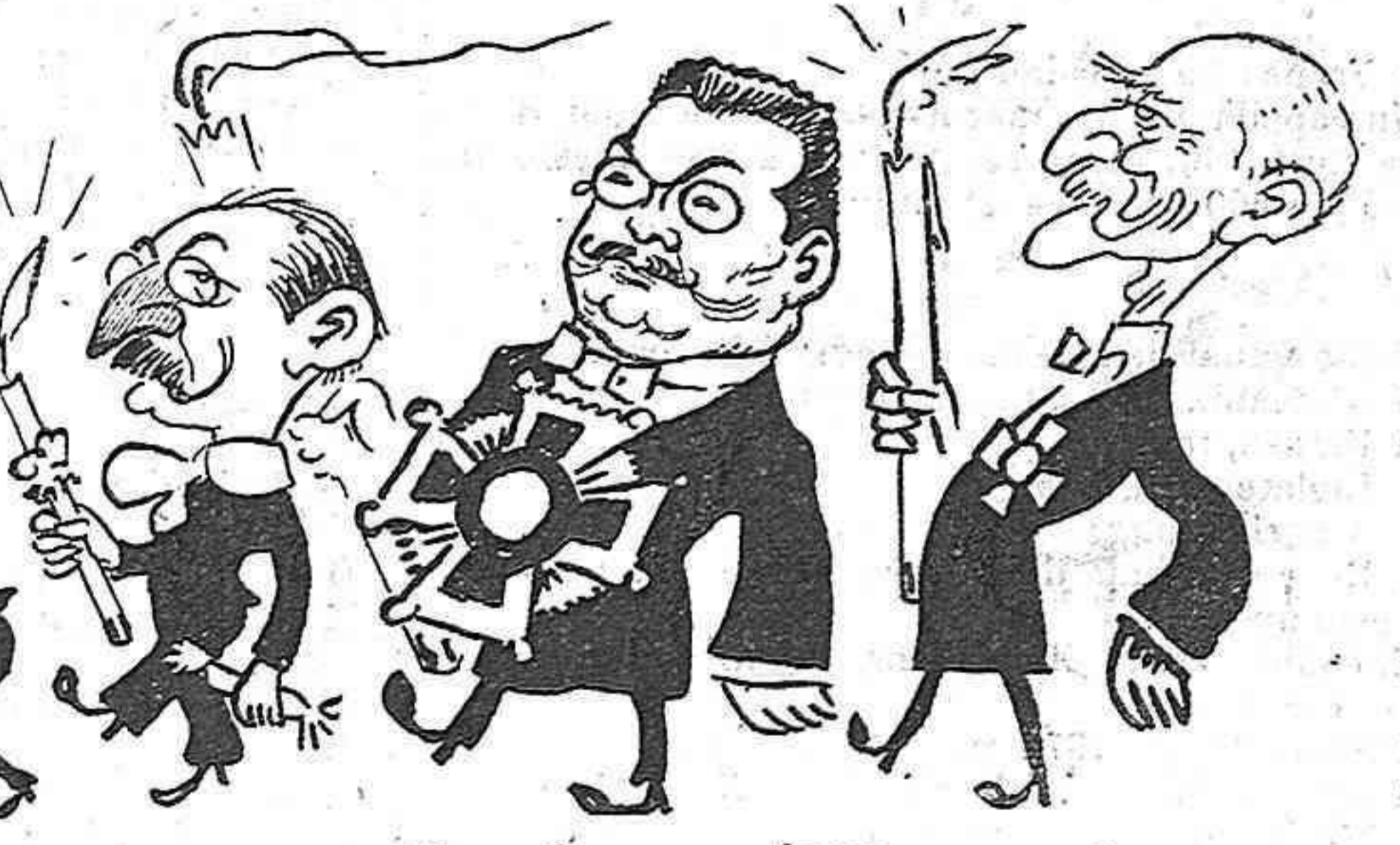
Delegats xinos.

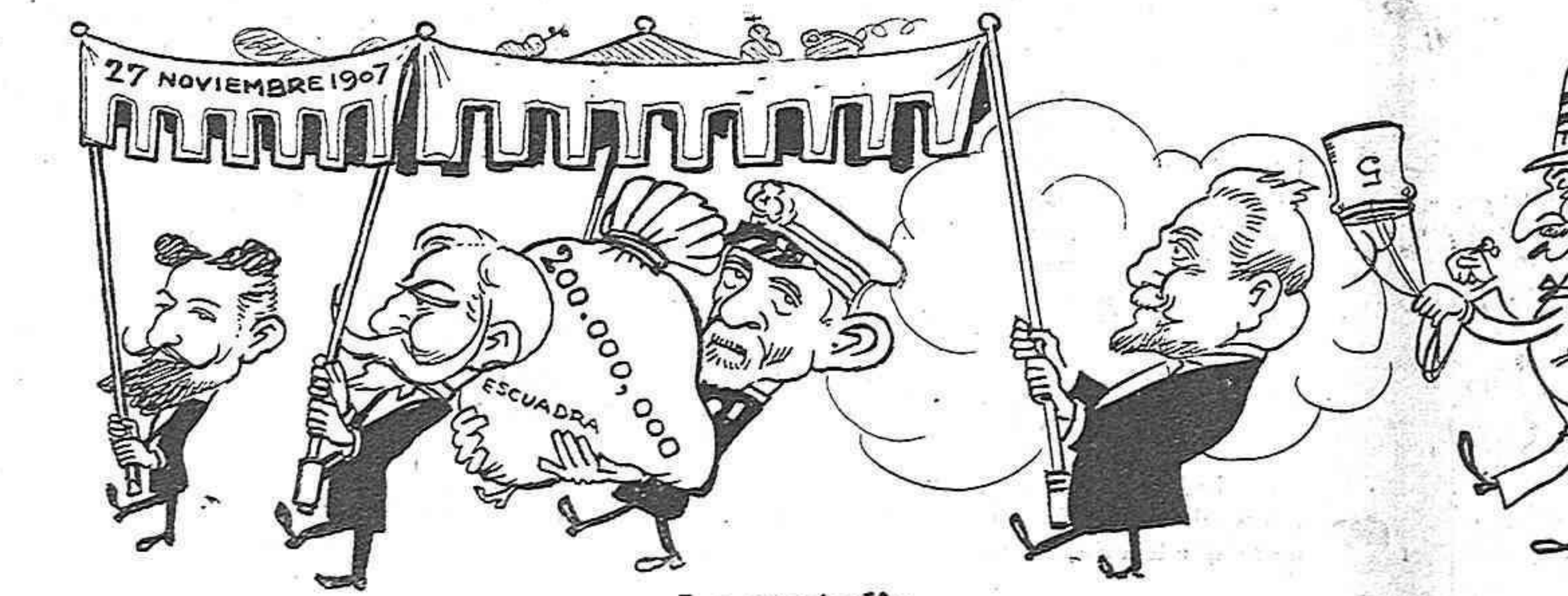
Las damas rojas.

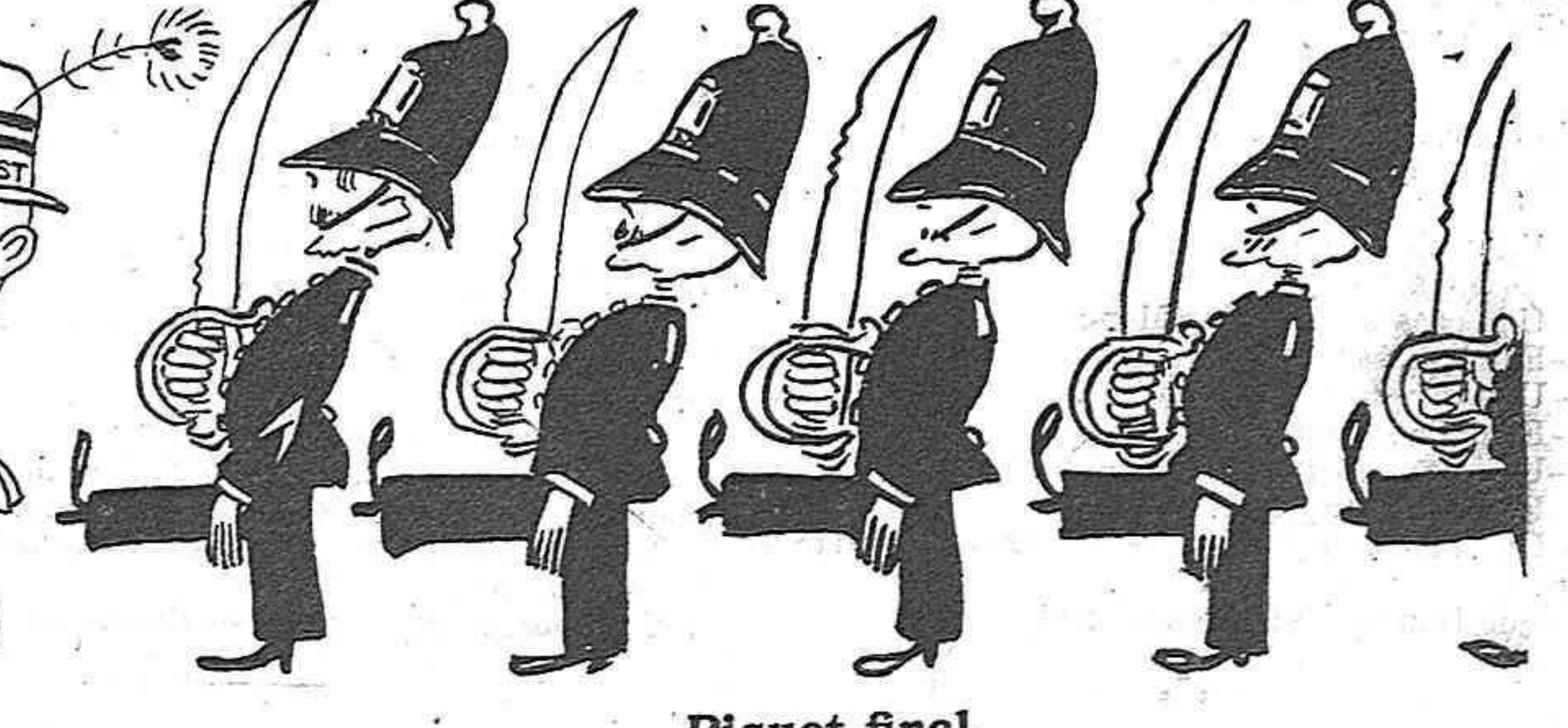
Colegis.

Las forsas vivas.

La custodia.

Piquet final.